

CARTES REIALS A MATARÓ.

ELS «PAPERS» DE MATARÓ SEGRESTATS PER FELIP V A L'ACABAMENT DE LA GUERRA DE SUCCESSION

Com se sap, la caiguda de Barcelona en poder de l'exèrcit de les Dues Corones borbòniques l'11 de setembre de 1714, va donar per acabada l'anomenada Guerra de Successió a la Corona d'Espanya, que es disputaven Felip V i l'arxiduc Carles d'Àustria, aquest últim amb el nom de Carles III. Catalunya va quedar, doncs, totalment a mercè del primer Borbó.

També sabem que, d'entrada, les autoritats filipistes van abolir les institucions de govern tradicionals catalanes, com eren les Corts, la Generalitat, i que també ho feren amb l'autonomia dels òrgans de govern local. Al mateix temps, posaren a la pràctica un procés de repressió contra les persones que s'havien mostrat afectes a la causa carolina, sigui desterrant-les del país, o confiscant llurs béns. Ultra això, van disposar el segrest dels privilegis, títols i gràcies de tota classe que l'Arxiduc hagués concedit, tant col·lectives com individuals.

Pel setembre de 1715, el capità general del Principat, marquès de Castel Rodrigo, va trametre al rei una relació dels títols i privilegis que es portaven recollits. Felip V manà que fossin cremats privadament en la sala de la *Real Junta Superior de Justicia y Gobierno* —que havia estat instaurada l'any anterior—, «por lo que conviene», diu, «no quede memoria de tal cosa», però a continuació també ordenà de prendre nota de les persones que havien obtingut aquelles gràcies i de tot allò particular que s'hagués de tenir present en el futur. La crema d'aquesta documentació s'efectuà l'11 d'abril de 1716 en el saló de Sant Jordi del palau de la Diputació del General o Generalitat, que aleshores ocupava aquella Junta. Entre els papers reduïts a cendres es perderen els tres privilegis concedits per l'arxiduc Carles d'Àustria a Mataró (el títol de ciutat, la concessió de la connaturalitat amb el regne de Castella, i la facultat que els seus jurats portessin una venera amb les armes de la ciutat); també es cremaren els títols atorgats pel mateix monarca a diversos mataronins.¹

Però la requisa documental afectà igualment altres títols, mercès i privilegis, cartes i escrits que no s'arribaren a cremar, perquè potser foren dels incautats en virtut d'una nova crida que s'havia fet el mes de març del mateix any de 1716, amb la qual s'imposà l'obligació de lliurar al secretari d'aquella Junta tots els privilegis, títols i gràcies i tota mena de cartes, cançons, impresos, narracions històriques o papers originals i escriptures amb la signatura de l'Arxiduc o dels seus ministres.²

El cas és que aquesta documentació resseguida va romandre en poder d'aquella Junta i, després, de la Reial Audiència de Catalunya sorgida del decret de Nova Planta, per acabar incorporada en els fons de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, on avui es conserva classificada, però, entre els lligalls de la Cancelleria Reial.

És dins aquest conjunt de documentació requisada per Felip V on es troben uns plecs amb prop d'un centenar de cartes originals tant del rei –l'arxiduc Carles– com dels seus ministres, que foren adreçades als jurats o al batlle de Mataró durant quasi tot el conflicte successori, concretament de 1705 a 1713. Que aquestes cartes foren rebudes a Mataró, no n'hi ha cap dubte, perquè se'n troben de copiades als llibres d'acords del Consell de la ciutat, i, tot i que acabat el conflicte foren gargotejades per tal de fer-les il·legibles, n'hem pogut identificar bastants, en els casos que la seva obliteració no és prou espessa i permet de llegir la data o alguna frase significativa. D'altra banda, aquestes mateixes cartes formaren el gruix documental per redactar un opuscle anònim, que no s'arribà a imprimir, sobre els mèrits i serveis fets pels mataronins en favor de la causa carolina.³

Són, doncs, cartes de l'arxiduc Carles d'Àustria, el rei, i de la seva consort Elisabet Cristina de Brunswick, però també n'hi ha de destacats caps militars dels exèrcits aliats, com de Jordi, *landgrave* de Hessen-Darmstadt –que moriria a l'atac a Montjuïc l'any 1705–, del mariscal comte Guíu de Starhemberg, i d'autoritats carolines com Ramon Vilana Perlas, marquès de Rialb i secretari del Despatx Universal, Francesc de Toda Gil, regent de la Reial Cancelleria i alhora de la Reial Audiència de Catalunya, Rafael Llampillas, Ignasi de Sans i Miquel, Josep d'Aguirre, magistrats de la mateixa Audiència i Felip Ferran i Çacirera, que es trobà al servei de l'Arxiduc des dels primers moments.

En general, es tracta d'escrits cursats a la Ciutat demanant-li la seva col·laboració. Unes vegades, per tal d'aplegar i trametre gent armada o per fer fortificacions, com s'esdevingué, per exemple, durant el setge que els aliats posaren a Barcelona, l'any 1705, i a la seva defensa, l'any següent, quan l'atacaren les forces del francès duc de Noailles. Més tard, també es demana als jurats de Mataró gent per a la defensa de Girona (1711), o la d'Hostalric (1711). En altres cartes, allò que urgeixen són subministraments de cereals, vi, aiguardent, farratge, cavalls, muls per al servei de bagatges, àdhuc la mateixa fragata dels pescadors de Mataró, que va sortir a la mar en diverses ocasions al servei dels aliats. I encara n'hi ha sobre la recollida de moneda per ressellat-la, o per fer efectiva la seva obligatòria circulació.

Altres lletres permeten constatar com les autoritat carolines comunicaven a Mataró les victòries que anaven assolint, com ara la capitulació de Barcelona (1705), l'ocupació de València (1705), les batalles d'Almenar i de Saragossa (1710), favorables a les armes austròfiles. També, hi trobarem la notificació del casament de l'Arxiduc amb la princesa Elisabet Cristina de Brunswick (1707), l'anunci de la partença del mateix Arxiduc cap a Alemanya i de la seva exaltació al tron imperial (1711).

Unes altres cartes tenen per objecte l'allotjament de la tropa i oficials a la població. Una qüestió, aquesta, tan enutjosa en general a l'època i que produïa no pocs maldecaps als jurats de Mataró, en haver d'acollir els soldats que estaven de pas. I, sobretot, per les palestres sostingudes amb els caps militars, desitjosos d'hostatjar-se a les mansions més còmodes, els propietaris de les quals sovint eren exempts d'allotjaments per raó de llurs privilegis.

Igualment s'hi troben cartes-decret amb les disposicions que prengué l'Arxiduc per remoure les persones que formaven part del govern municipal de Mataró i llur substitució (1707). També per donar una nova estructura i composició al Consell de la ciutat (1709), d'acord amb un sistema més avançat per estats i gremis, com ja tenien d'altres poblacions del Principat.

En resum, gràcies a no haver-se arribat a cremar o destruir aquests «papers» segrestats per les autoritats filipistes al Consell municipal de Mataró implantat pels borbònics (o, potser, quan ja havien nomenat l'Ajuntament interi de la ciutat), avui podem conèixer amb més detall alguns dels fets que s'esdevingueren a la nostra població i al país durant la Guerra de Successió. Podem dir també que en el cas de Mataró va quedar frustrada la intenció que es proposaren els filipistes de suprimir qualsevol record de l'etapa al Principat de l'arxiduc Carles d'Àustria. L'aplec de missives que veurem a l'annex en resulta tot un exemple.

Joaquim Llovet

– ANNEX –

RELACIÓ DE LES CARTES, CIRCULARS I ALTRES ESCRITS ORIGINALS EMANATS DE LES AUTORITATS CAROLINES ADREÇADES AL BATLLE O ALS JURATS DE MATARÓ (1705-1713), SEGRESTADES PER LA GOVERNACIÓ BORBÒNICA.⁴

1.*⁵

Camp del Besòs, 24 agost 1705

Jordi *landgrave* de Hessen al batlle i jurats de Mataró

Troband-se l'armada davant Barcelona i l'exèrcit poderós per a «proteger todos los leales», confia que no trigaran a prestar la deguda obediència al seu rei legítim i els exhorta a fer-ho sense dilació.

2.

Camp de Barcelona, 29 agost 1705

Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró

Es dona per assabentat del cas que li exposaren per carta i demana els noms dels delinqüents a castigar-los. També demana còpia del despatx de qui ell en diu el duc d'Anjou (Felip V), perquè els pugui enviar el privilegi de la «merced que su Magestad verdadero y legitimo Rey les a echo».⁶

3. Camp de Barcelona, 30 agost 1705
Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró
Es queixa del preu excessiu que alguns mataronins volien per a l'ordi. Demana se n'hi enviï per mar a un preu raonable.

4. Camp de Barcelona, 1 setembre 1705
Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró
Els demana cavalls i una llista de llurs propietaris, per pagar-los una part al comptat i el restant quan fos possible.

5. Camp de Barcelona 7 setembre 1705
Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró
Nomena Salvador Mataró per a batlle de la ciutat, per haver mort el que ho era.

6. Camp de Barcelona, 7 setembre 1705
Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró
Demana col·laborin al setge de Barcelona amb 400 treballadors i que continuïn els matxos i carros al camp.

7. Camp de Barcelona, 10 setembre 1705
Jordi *langrave* de Hessen a Mataró
Havien arribat 200 homes a compte dels 400. Eren suficients, en canvi, els faltaven més matxos i bestiar de càrrega.

8. Camp de Barcelona, 11 setembre 1705
Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró
Agracix la diligència posada en la tramesa de matxos; en demana alguns caps més i cotxes.

9. Camp de Barcelona, 13 setembre 1705
Jordi *landgrave* de Hessen a Mataró
Estant Barcelona bloquejada i esperant més forces dels aliats, els envia Antoni de Peguera per estudiar la manera com podia ésser protegida Mataró.⁷

10. Camp de Barcelona, 16 setembre 1705
El rei a Mataró
Demana la tramesa de bigues i taulons.

11. Camp de Barcelona, 23 setembre 1705
El rei al batlle i jurats de Mataró
Demana l'ordi per a la cavalleria que li havien promès; el pagaria al preu corrent fins aleshores.
12. Camp de Sarrià, 13 octubre 1705
El rei al batlle i consellers de Mataró
En virtut de la capitulació feta amb la guarnició de Barcelona, de posar recíprocament en llibertat els presoners, ordena trametre al seu quarter, degudament escortades, totes les persones detingudes per ordre d'ell.
- 13.* Camp de Sarrià, 15 octubre 1705
El rei als consellers de Mataró.
No dubta que celebren els feliços successos del rendiment de la ciutat de Barcelona, «en que avéis contribuydo con toda lealtad, que os hace dignos de mi satisfacción». Els ordena donin «las devidas gracias al Soberano Señor de los Exércitos», ensems que confia contribuiran a mantenir la «fidelidad, lustre y gloria que logra mi fiel Nación Catalana en esta coyuntura».
14. Barcelona, 4 novembre 1705
El rei als consellers de Mataró
Per al pas del regiment d'infanteria anglesa de Santamen per la marina, la meitat del qual havia de transitar per Mataró, ordena disposin quaranta bagatges per al dissabte prop següent fins a Girona.
- 15.* Barcelona, 14 novembre 1705
El rei als consellers de Mataró
Havent ell prestat el jurament acostumat a Barcelona, els demana que donin les degudes gràcies a Déu «por averos sacado de la esclavitud y servidumbre que padeciais», i implorar la seva santa benedicció sobre les armes reials i les dels seus aliats, perquè pugui donar ben aviat el mateix consol als restants vassalls de «mi corona de España».
16. Barcelona, 19 novembre 1705
El rei a la ciutat de Mataró
Trobant-se Roses sotmesa per les armes, demana li enviïn la fragata de Mataró.⁸
- 17.* Barcelona, 26 novembre 1705
El rei als consellers de Mataró
Atès que la fragata podia perillar a Roses, i la falta que la seva tripulació podria fer a Mataró, canvia el servei per dotze carros de dues mules per a bagatges.

18.*

Barcelona, 22 desembre 1705

El rei als consellers de Mataró

Els comunica que la ciutat de València li havia donat l'obediència el dia 16 del mateix mes, amb l'objecte que donin les gràcies a Nostre Senyor, suplicant-li la continuació d'uns èxits semblants que el portin a la pacífica possessió de la Monarquia, «en lo qual os toca a vosotros tanta parte de gloria por haver sido los que en primer lugar empezásteis a abrir el camino a tan justo y devido fin».⁹

19.

Barcelona, 23 desembre 1705

El rei als jurats de Mataró

Essent convenient que les persones que composaven el govern polític i econòmic de Mataró fossin de «conocida actividad y recta inteligencia», i per tal de tenir la seguretat «del amor y celo con que se deben procurar mis intereses» i els generals de la població, els demana una llista de totes les que hi havia insaculades pel govern de la ciutat.

20.

Barcelona, 9 febrer 1706

Ramon de Vilana Perlas, secretari d'Estat.

D'ordre del rei, mana que al patró d'una sagetia que es deia havia arribat a Mataró procedent de Lisboa amb lletres d'aquella ciutat, anés ràpidament a Barcelona.

21.

Barcelona, 30 març 1706

El rei a Mataró

Demana 150 homes armats per a la reparació de les fortificacions de la capital durant l'interim que triguessin les tropes que l'havien de defensar.

22.

Barcelona 30 març 1706

El rei a Mataró

Agraeix les 100 càrregues de vi que oferiren enviar-li. No disposant encara de la pólvora de Manresa, els diu es valguin de la pólvora que tinguessin, fins que n'arribés d'aquella ciutat.

23.

Barcelona, 31 març 1706

El rei a Mataró

Havent aconseguit l'any anterior alliberar-los de «la esclavitud y tirania de la Francia» –segons que llegim–, en aquells moments l'enemic havia intentat d'envair Barcelona, que ja tenia cercada per la banda del mar, però tenint notícia que una poderosa esquadra portant-li socors dels seus aliats ja havia desembocat l'Estret, els demana es concentrin a les proximitats de Barcelona per a «estorvarle al enemigo sus pensamientos y perniciosas ideas», i aconseguir els èxits corresponents a la «Justicia de mi Causa».

24. Barcelona, 6 abril 1706
El rei a Mataró
Demana portin a Barcelona per via marítima els grans i farina que hi havia preparats a Mataró, a la disposició de D. Josep de Puig, oïdor de la Real Audiència, i D. Josep Maris i D. Josep de Feu, i el sobrant al batlle de Sant Martí i llocs que destinés.
25. Lleida, 9 juliol 1706
El rei a Mataró
Notifica el nomenament de lloctinent general del Principat a favor del comte Lleó d'Uhlefeld.
26. Barcelona, 23 maig 1707
El rei a Mataró
Examinada la llista de les persones insaculades en les bosses dels càrrecs de govern del Municipi, «y atendiendo –llegim a la lletra– a la summa importancia de establecer el mejor estado que sea posible en el gobierno de essa Ciudad», els tramet una relació de les que havia resolt desinsacular i remoure.
27. Barcelona, 23 maig 1707
El rei a Mataró
Per tal d'emplenar els llocs que havien quedat vacants a les bosses dels oficis municipals, tant per la desinsaculació ordenada com per promocions fetes a bosses d'ordre superior, disposa en una relació les persones que havia elegit. Adjunt, hi ha còpia de la carta del rei manant Fortunat de Parrella, oïdor de la Reial Audiència, que s'adrecés a Mataró per a l'execució de la reorganització municipal.
28. Barcelona, 26 maig 1707
El rei a Mataró
Demana la fragata per assegurar la riba de l'Ebre, amb motiu de l'acció de l'enemic contra Tortosa.
29. Barcelona, 30 juliol 1707
El rei a Mataró
Demana preparar gent armada i de treball per al cas de necessitat davant la penetració que feia l'enemic per les fronteres del Principat.
- 30.* Barcelona, 18 agost 1707
El rei a Mataró
Participa el seu casament amb la princesa Elisabet Cristina de Brunswick; espera la seva arribada a Barcelona a l'octubre; els demana les més fervoroses oracions per a un pròsper viatge.

31. Barcelona, 24 novembre 1707
El rei a Mataró
Anuncia la sortida de tropes de Lleida. Un regiment d'holandesos, del comte de Noyelles i baró Lesdal, passarà a Mataró. Demana se'ls socorri amb ordi i queviures.
32. Barcelona, 7 desembre 1707
El rei a Mataró
Preveu que dos regiments d'infanteria d'holandesos que hi havia a Lleida passarien a descansar a Mataró; demana socors i promet que no seran «heridas las prerrogativas y privilegios» que havia concedit a la ciutat, ensems que prometia «la más segura e uniforme observancia de los fueros con que se halla condecorado el Principado».
33. Barcelona, 20 març 1708
El rei a Mataró
Envia Magi de Vilallonga i Çaportella per a la qüestió de la paga dels 5.000 homes acordada per la Diputació, i aconseguir l'efectivitat del servei.
34. Barcelona, 20 abril 1708
El rei a Mataró
Anuncia que una part del regiment del comte de Taff sojornarà durant vuit dies a Mataró; demana l'assisteixin. El coronel té ordres d'ajustar-se dins els límits de la raó i de no vulnerar els privilegis mataronins.
35. Barcelona, 7 de juny 1708
Ramon de Vilana Perlas als jurats de Mataró
Havent elegit, després de llarga conversa sostinguda a Barcelona entre el príncep de Liechtenstein i el jurat en cap de Mataró, la casa de Jaume Baró per a allotjament de la reina, ordena que els amos de les dues casetes nomenin estimadors.¹⁰
36. Barcelona, 18 març 1709
El rei a Mataró
Atès que en la forma de govern donada a Mataró per l'emperador Carles V l'any 1520, el rei s'havia reservat la facultat de corregir, innovar o variar allò que li semblés bé al servei de les dues majestats, divina i humana, l'Arxiduc resol posar a la pràctica a Mataró una nova forma de govern, «regulada al mayor consuelo y quietud de los moradores de esa ciudad» i fa la designació de les persones que havien d'ocupar els llocs.
37. Horta, 26 abril 1709
El rei a Mataró
En relació al reial decret del 18 de març, sobre la nova disposició del govern econòmic i polític de la ciutat, i trobant que no havien estat insaculades totes les persones nomenades a l'efecte, mana que es compleixi tal com ho havia disposat.

38. Barcelona, 8 juliol 1709
Ramon de Vilana Perlas als jurats de Mataró.
Acusa rebuda d'una carta del 7 d'aquell mes; els assegura executarà els bons oficis que es prometen d'ell.
39. Barcelona, 13 agost 1709
Ramon de Vilana Perlas als jurats de Mataró.
Acompanya carta del rei per al seu compliment.
- 40.* Barcelona, 13 agost 1709
El rei a Mataró
L'enemic havia intentat d'entrar a l'Empordà. Havien marxat alguns navilis de la flota cap a Roses i Cotlliure, als quals seguirien les galeres, però aquests vaixells no podien acostar-se a terra i calien embarcacions lleugeres com ho eren les fragates. Demana enviï a Barcelona la fragata de Mataró, per sortir amb les galeres cap a la costa empordanesa.
41. Barcelona, 17 agost 1709
Ramon de Vilana Perlas a Mataró
Acusa rebuda d'una lletra informant-lo que preparaven la fragata, però que els mancava municions i bescuit. La munició, els diu, ja se'ls proveirà; quant al bescuit, se n'havien d'encarregar els jurats mateixos.
42. Llagostera, 10 gener 1710
Ramon de Vilana Perlas a Mataró
Informa sobre la recollida de moneda de billó antiga per convertir-la en nova. La persona destinada podria conferir-se amb el bisbe de Solsona encarregat de l'operació.¹¹
43. Barcelona, 8 març 1710
Ramon de Vilana Perlas a Mataró
Fa referència a una lletra de Mataró del 25 sobre petició de patents; demana enviï relació dels noms sota certificació del secretari i així es disposaran. Sobre el fet que Barcelona no havia donat encara el tractament de ciutat a Mataró, al·lega que no és competència del rei ni d'ell.
44. Barcelona 15 març 1710
Rafael de Llampillas a Mataró
Sobre la detenció d'Isabel Torrents, demana que la lliurin al batlle per portar-la a Barcelona, on ha d'ésser jutjada per haver-hi comès el delictes.

- 45.* Horta, 17 maig 1710
 Ramon de Vilana Perlas a Mataró
 Avisa que un vaixell de moros, que anava de dret cap a Roses, va aterrar a la platja de Barcelona i s'emportà 20 o 25 pescadors que dormien. Demana facin armar la fragata per perseguir-lo, com ho havia fet una corsària que era al port de Barcelona, per recobrar els pescadors i castigar l'orgull dels moros.
46. Horta, 29 maig 1710
 El rei a Mataró
 Notificant la concessió i publicació de la butlla de la Santa Croada, demana ajudin a difondre-la.
47. Barcelona, 31 juliol 1710
 La reina a Mataró
 Informa de la victòria assolida pels aliats entre Alfarràs i Almenara, i de la pèrdua de 7.000 homes per part de l'enemic, amb oficials principals i subalterns. Els demana donin gràcies a Déu.
48. Barcelona, 29 agost 1710
 La reina a Mataró
 Informa de la batalla de Saragossa i de la victòria aconseguida contra l'enemic, amb el resultat de 600 oficials i 6.000 soldats fets presoners i una pèrdua en total de més de 12.000 homes, amb la destrucció d'artilleria, banderes, estendards. Demana es donin gràcies a Déu.
49. Barcelona 15 agost 1710
 La reina a Mataró
 Demana atzembles i carruatges per carregar a Barcelona farina i grans, per ajudar l'envestida empresa el 25 proper passat amb l'entrada del rei i el seu exèrcit a Aragó.
50. Barcelona, 5 desembre 1710
 La reina a Mataró
 Havent entrat l'enemic a l'Empordà per posar setge a Girona –o socórrer Lleida i Tortosa, segons es deia–, nomena uns cavallers per demanar ajuda a diverses parts del Principat. A Mataró, hi passen D. Magí de Vilallonga i Çaportella, D. Josep de Jalpi, a l'efecte d'allistar gent per frustrar l'intent de l'enemic.
51. 15 gener 1711
 El marquès de Rialb a Mataró
 S'havia enviat tropa per socórrer Girona. Era precís d'abastar aquells paratges, i demana que s'estimuli els *vivanderos* amb els beneficis que podrien treure; calia donar-los la mà i castigar els que torbessin llur negociació.

52. Barcelona, 25 gener 1711
El marquès de Rialb a Mataró
Demana enviï la fragata a Blanes, a les ordres del comte de Fuencalada. Objectiu: fer desistir l'enemic en el seu intent de l'expugnació de Girona.
53. Barcelona, 27 gener 1711
El marquès de Rialb a Mataró
Informa d'haver assabentat el rei del contingut d'una carta de Mataró del 26 corrent. Els agraeix el fet que sempre deixessin «garbosamente desempeñado» el servei, com era el de la fragata. Espera ho continuaran fent.
54. Barcelona, 3 març 1711
El rei a Mataró
Atès que l'enemic adreçava les seves forces vers la plaça de Barcelona, i per tal d'abastar-la, demana 200 càrregues de vi i 50 d'aiguardent per a la seva guarnició.
55. Barcelona, 9 març 1711
El marquès de Rialb a Mataró
Dóna gràcies per les 100 càrregues de vi i 25 d'aiguardent trameses.
56. Barcelona, 28 març 1711
El marquès de Rialb a Mataró
Contesta una carta del dia anterior i manifesta que, davant la sospita que molts dels que trametien vi a Maó, en realitat el portaven a l'enemic, el Dr. Llampillas havia negat el permís. Ell li havia escrit en el sentit que no posés impediment al comerç amb aquella illa, prèvia la caució de fiadors, per tal d'evitar abusos.
57. Barcelona, 20 juny 1711
Rafael de Llampillas a Mataró
Sobre l'«excés» comès passant «ab tumulto» a allotjar el general Toldo. S'havia interposat consulta al rei, per instància feta per Salvador Baró, alcaid del palau. Adjunta còpia del reial decret de 17 de juny.
58. Barcelona, 17 juny 1711
Reial decret (còpia)
El rei, conforme amb al parer del Consell que no eren concloents les raons amb què es volia excusar l'«excés» comès en l'allotjament al Reial Palau de Mataró, ni la instància que no s'hi podia allotjar sense permís reial, disposa que Salvador Baró gaudeixi de la pacífica habitació del palau com els altres cavallers en llurs cases, i que es doni llicència al Dr. Reniu i Padró per a restituir-se a la seva.¹²

59. Barcelona, 23 juny 1711
 Rafael Llampillas a Mataró
 Respon a una carta sobre la necessitat de trobar una casa còmoda per a l'allotjament del general Toldo.
60. Barcelona, 3 juliol 1711
 Rafael Llampillas a Mataró
 Més sobre l'allotjament del general Toldo.
61. Barcelona, 10 juliol 1711
 Rafael Llampillas a Mataró
 Queda assabentat que el general Toldo s'havia fet reconèixer la casa que li havien preparat per hostatjar-se. El general deixaria l'allotjament del reial palau.
- 62.* Barcelona, 9 setembre 1711
 El rei a Mataró
 Informa de la resolució que havia hagut de prendre de traslladar-se a Alemanya, per la mort de l'emperador, el seu germà Josep. També els participa que havia reservat a la reina el caràcter de lloctinent i capità general de Catalunya i governadora dels altres regnes i dominis d'Espanya, durant la seva absència.
63. Barcelona, 26 setembre 1711
 El rei a Mataró
 Comunica el nomenament del comte d'Starhemberg per a lloctinent i capità general al Principat.
64. Barcelona, 4 octubre 1711
 El marquès de Rialb a Mataró
 Amb motiu del mal estat del mar que dificultava l'arribada d'ordi, avena i faves embarcades per a l'abastament de l'exèrcit, demana trametin a la capital tot el que tinguin, que ho recobran a l'arribada de les partides que esperaven. Recomana, com a més eficaç, que avancin el pagament d'aquests subministraments als proveïdors, per rescabalar-se'n de la forma expressada.
65. Barcelona, 10 octubre 1711
 El marquès de Rialb a Mataró
 La reina es donava per ben servida de la conformitat que li havien notificat per carta del 8 d'aquell mes, d'haver accedit al pagament dels grans que es trobessin a Mataró, per a la cavalleria. Ara, els demana la fragata per al dilluns.

66. Barcelona, 15 octubre 1711
 El marquès de Rialb a Mataró
 No havent pogut complaure la reina amb la fragata per manca de mariners, demana permutin el servei enviant-li 50 peons per fer fortificacions.
- 67.* Barcelona, 20 novembre 1711
 La reina a Mataró
 Informa de l'exaltació del rei al tron imperial. Demana donin «al Altissimo las gracias de este singular favor, en que tanto se interesa el bien Universal de la Christiandad y consuelo vuestro y de todos mis vassallos».
68. Barcelona, 23 novembre 1711
 La reina a Mataró
 Recomana que es permeti fundar a Mataró els religiosos de la regular observança de Sant Francesc d'Assís.
69. Barcelona, 2 desembre 1711
 El marquès de Rialb a Mataró
 Davant l'atac de l'enemic a Hostalric, demana l'aixecament d'un sometent per acudir a prop de Massanes. A aquesta urgència, hi havien de participar tots els pobles de la Marina.
- 70.* Barcelona, 1 gener 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Responent a una carta del 31 sobre la negativa de D. Josep Maris, D. Francesc Feliu de la Penya, D. Rafael de Nabona, a admetre oficials de tropa, informa que els havia escrit demanant-los els acollissin, en la seguretat que no fóra en perjudici de llur exempció en el futur.
71. Barcelona, 10 març 1712
 La reina Mataró
 Demana 50 terrelloners per a la fortificació d'Hostalric, a causa de la pèrdua de Girona.
72. Barcelona 20 abril 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Comunica que per al *reparo* de la tropa se subministri per a cada cavall un quintar de farratge a 2 sous i mig, com s'havia ajustat l'any anterior.
73. Barcelona, 18 maig 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Sobre allotjaments. Informarà al mariscal que hi posi remei i, entretant, que continuï igual.

74. Barcelona, 28 maig 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Demana contribueixin amb atzembles. Per cada una es pagarà 7 rals al dia, i per un comissari 20 lliures al mes. Del comboi de 60 atzembles, el rei en pagarà dos terços i el restant la ciutat de Mataró.
75. Barcelona, 2 juny 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Sobre el mateix servei anterior.
76. 9 juny 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Demana disposin 60 atzembles per la campanya.
77. Barcelona, 29 juny 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Dóna compte del pas de reclutes i demana els assisteixin amb «refresc».
78. Barcelona 3 juliol 1712
 Josep de Aguirre a Mataró
 A Mataró es refusaven a l'admissió de *dinerillos*. Ordena que els facin córrer a la ciutat.
79. Barcelona, 8 juliol 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Comunica que Josep Riera i Josep Boet, són els nomenats per a recollir les atzembles de la vegueria.
80. Barcelona, 20 juliol 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 En nom de la reina, agraeix les atencions prestades al batalló d'Starhemberg; els demana que es facin càrrec de l'assistència dels malalts de la darrera recluta i els posin en hospital.
81. Barcelona, 23 juliol 1712
 El marquès de Rialb a Mataró
 Sembla que a Mataró trobaven inconvenients a donar acolliment als militars; els demana ho facin per complaure la reina.

82. Barcelona, 30 juliol 1712
El marquès de Rialb a Mataró
Informa que ha escrit als pobles demanant-los portessin llenya i palla a l'hospital de Mataró, per a l'assistència dels soldats malalts.
83. Camp de Sants, 26 juliol 1712
El comte d'Starhemberg a Mataró
Agraeix les atencions rebudes des del principi de l'acasernament; promet alleujar-los de la molèstia dels bagatges que encara no els havia pogut tornar. Els encomana els malalts, que experimentaran –diu– «su acostumbrada «bizarria».
84. Barcelona 9 setembre 1712
Francesc Toda i Gil a Mataró
Sobre l'obligació de prendre els diners bons resellats i de capturar i processar els inobedients a complir-ho.
85. Barcelona, 26 setembre 1712
Francesc Toda i Gil a Mataró
Participa que havia resolt escriure Jeroni Torruella Navarro que acceptés l'ofici de sotsbatlle, d'acord amb el que volien els jurats.
86. Barcelona, 23 setembre 1712
Francesc Toda i Gil a Mataró
Tenia notícia que els delinqüents es passejaven a Mataró públicament, en quadrilla i amb armes de foc, pertorbant la pau pública. Demana que se'ls detingui.
87. Barcelona, 30 octubre 1712
La reina a Mataró.
Sobre la publicació i difusió de la butlla de la Santa Croada.
88. Barcelona, 4 novembre 1712
El marquès de Rialb a Mataró
Malgrat que Mataró, pels seus privilegis, era exempta de quarters, però davant les circumstàncies del moment, demana admetin a cobert el coronel del regiment del mariscal comte d'Starhemberg amb cinc companyies del seu regiment d'infanteria alemanya, i que assegurin la quietud i bona harmonia entre paisans i soldats.
89. Barcelona, 24 novembre 1712
El marquès de Rialb a Mataró
Sobre allotjaments militars. Demana es vagi amb prudència, aplanant les dificultats; altrament, l'informin d'aquells que més s'hi refusin.

90. Barcelona, 4 desembre 1712
El marquès de Rialb a Mataró
Havien aturat unes atzembles a Arenys que d'ordre del governador d'Hostalrich comboiaven presoners; demana les deixin lliures.
91. Pont Major, 19 desembre 1712
Felip Ferran i Sacirera a Mataró
Demana atzembles per al servei reial i comte d'Starhemberg.
92. Barcelona, 11 gener 1713
El marquès de Rialb a Mataró
De part de l'emperadriu demana donin cobert als oficials i tropa d'infanteria alemanya del regiment del mariscal Starhemberg, i que procurin hi hagi una bona germandat entre naturals i soldats.
93. Barcelona, 13 febrer 1713
Ignasi Sans i de Miquel als jurats de Mataró
Sobre rondes i defensa de Mataró per assegurar la quietud, d'acord amb la petició que li havien fet, dispensa Jeroni Fornells d'anar a Barcelona, com li ho havia ordenat.
94. Barcelona, 1 abril 1713
Francesc Toda i Gil al jurat primer de Mataró, Josep Carbonell
Li manifesta que no tenia raó d'escrupolejar el batlle escollit si no prenia la vara fins haver acabat el càrrec de majoral. Per evitar trastorns, podia tolerar que ho fes amb alguns dies de retard. Entretant, el jurat segon o el terç el podien suplir; que no es donarien molts casos d'haver d'actuar, perquè en temps de Setmana Santa la gent només pensava a complir en la parròquia. Sobre en quin lloc s'havia de situar el nou misteri, ho deixa a la consideració de la Ciutat, per evitar palestres.¹³
95. Barcelona, 3 abril 1713
Francesc Toda i Gil a Mataró
Respecte als disturbis que s'havien enregistat a l'església, ja havia escrit al jurat Carbonell donant-li instruccions d'allò que havia de fer.
96. Barcelona, 3 abril 1713
Francesc Toda i Gil a Mataró
Davant del perill de nous disturbis si es portava a cap allò que el rector havia publicat a la trona, la cosa més prudent fóra que el rector ajornés momentàniament la devoció de les Quaranta Hores fins que la Ciutat hagués conciliat les opinions i discòrdies.

NOTES

- 1.- MATEO BRUGUERA, *Historia del memorable sitio y bloqueo de Barcelona y heroica defensa de los fueros y privilegios de Cataluña en 1713 y 1714*, II (Barcelona 1872), 437-438; JOSÉ Mª MADURELL, «Dos actas notariales de la entrega y quema de unos privilegios del Archiduque de Austria», *Estudios históricos y documentos de los archivos de protocolos*, III, Colegio Notarial de Barcelona (Barcelona 1955), 283-290.
- 2.- BRUGUERA, *Historia del memorable sitio*, 462-463.
- 3.- Publicat a JOAQUIM LLOVET, *Mataró, 1680-1719: El pas de vila a ciutat i a cap de corregiment*, 2a edició (Mataró 2002), 252-272.
- 4.- Arxiu de la Corona d'Aragó, Cancelleria Reial, Cartes reials i diplomàtiques, cartes de l'arxiduc Carles d'Àustria, caixa núm. 5.
- 5.- Totes les cartes assenyalades amb (*), són transcrites a LLOVET, *Mataró 1680-1719...* (2a ed).
- 6.- Es refereix al títol de ciutat que el 1702 Felip V havia concedit a Mataró i al privilegi anàleg que els havia donat l'Arxiduc pocs dies abans.
- 7.- Aquesta potser va ésser la darrera carta que signà el príncep Jordi de Hessen-Darmstadt, ja que se sap que va morir l'endemà mateix a conseqüència d'unes greus ferides rebudes combatent a l'assalt de Montjuïc.
- 8.- Aquesta fragata era d'un tipus d'embarcació de classe lleugera, de poc calat, que pertanyia aleshores al gremi dels pescadors de la ciutat. Vegeu LLOVET, *El pas de vila a ciutat*, 56-58.
- 9.- El contingut d'aquesta carta va afalagar molt els mataronins, però hem de remarcar que el seu text és calcat a la que, sobre el mateix fet, el rei adreçà al conseller segon de Barcelona. Vegeu NARCISO FELIU DE LA PEÑA, *Anales de Cataluña*, III (Barcelona 1709), 549.
- 10.- Es tractava de comprar dues casetes contigües a la mansió de Jaume Baró, a la Riera, per tal d'engrandir-la i poder hostatjar-s'hi Isabel Cristina de Brunswick, l'esposa de l'arxiduc Carles d'Àustria, en la seva esperada vinguda a Catalunya i desembarcament a Mataró.
- 11.- Remarquem que el bisbe de Solsona era precisament el mataroní fra Francesc Dorda, abat de Poblet (1704), bisbe electe de Solsona (1708); l'Arxiduc li confià diversos càrrecs relatius a la reial hisenda.
- 12.- Tot ve del fet que es produí el 25 de maig de 1711 quan algunes persones del Consell es mostraren partidàries d'allotjar el general Toldo a can Baró, és a dir, a l'intitulat palau reial de Mataró, malgrat l'oposició que hi feia el seu propietari Salvador Baró. Josep Reniu i Padró, era en aquells moments el jurat en cap de la ciutat (AMM, AH, Acords, 25 i 31 maig 1711).
- 13.- Es tractava del misteri titulat Maria Santíssima del Dolor, de la confraria de Santa Llúcia, en la processó de Setmana Santa (AMM, AH, Acords 10 i 12 abril 1713).

[illegible]

135